

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Angela Käärik

6-7AASTASTE LASTE RAAMATUEELISTUSED JA ARVAMUSED
ETTELUGEMISEST LASTEAIAS JA KODUS ÜHE LASTEAIARÜHMA NÄITEL

Bakalaureusetöö

Juhendaja: õp Ilona Võik

Tartu 2022

Resümee

Lapse kokkupuude raamatutega algab ettelugemisest. Alguses loevad neile raamatuid ette vanemad ja hiljem õpetajad lasteaias. Ettelugemine suurendab lapse sõnavara, kuulamis- ja keskendumisoskust. Käesoleva bakalaureusetöö uurimisprobleem oli, et pole teada, kui palju on lastel (ette)lugemisvalikutes kaasarääkimise võimalust ja mil viisil neile etteloetavaid raamatuid kuulata meeldib. Töö eesmärk oli välja selgitada 6-7aastaste laste raamatueelistused ja arvamused ettelugemisest lasteaias ja kodus. Uuritavateks olid ühe Tartu linna lasteaiarühma 9 last vanuses 6-7 aastat. Uuringu mõõtevahendiks oli poolstruktureeritud intervjuu. Andmete analüüsimiseks kasutati kvalitatiivset induktiivset sisuanalüüsi. Uurimuse käigus selgus, et laste eelistus on kuulata ettelugemist täiskasvanu otseses esituses ning digivahendid ei asenda uuritud laste arvates päris inimest lugemisel. Kuulamiskohana eelistatakse lasteaeda, kuna seal on üldjuhul raamatute valik suurem ja põnevam kui kodus.

Võtmesõnad: ettelugemine, lugemishuvi, raamatueelistused, lugemiseelistused, koolieelikud

Abstract

Listening to someone reading a book out loud is usually a child's first exposure to the world of books. Initially, their parents read aloud for them and later the teachers in kindergarten. Reading increases a child's vocabulary and improves his/her-, listening and concentration skills. The research problem of this bachelor's thesis was that it is not known how many children have the opportunity to participate in reading choices and how or in what way they like to listen to the books they are reading. The aim of the study was to find out the book preferences and opinions of children aged 6-7 about reading in kindergarten and at home. The study sample consists of 9 children aged 6-7 in one kindergarten group in Tartu. Semi-structured interview was used as the data collection method. Qualitative inductive content analysis was used to analyze the data. The study revealed that children prefer to listen to reading aloud in an adult performance, and that digital media are not a substitute for reading and that kindergarten is preferred as a place to listen, as there is generally a larger and more exciting selection of books than at home.

Keywords: reading aloud, reading interest, book preferences, reading preferences, preschoolers

Sisukord

Sisukord	
Resümee.....	2
Abstract	3
Sisukord	4
Sissejuhatus.....	6
1. Teoreetiline ülevaade	8
1.1 Ettelugemise positiivne mõju.....	8
1.2 Raamatuvaliku olulisus	10
Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused.....	11
2. Metoodika	12
2.1 Valim.....	12
2.2 Andmekogumine	12
2.3 Andmeanalüüs	13
3. Tulemused.....	14
Kaasarääkimise võimalus.....	14
Laste raamatueelistused.....	15
Digivahendite kasutamine ja võimalik eelistus.....	16
Kuulamiskoha eelistus.....	17
4. Arutelu	19
Tänu sõnad	22
Autorsuse kinnitus	22
Kasutatud kirjandus	23
Lisa 1 Lapsevanema nõusolek.....	26
Lisa 2 Intervjuu küsimused.....	27

Lisa 3 Väljavõte transkriptsioonist	28
---	----

Sissejuhatus

Lapsed, kellele on juba varajases eas loetud ette raamatuid, suunduvad vanemaks saades ise ka suurema huviga raamatuid lugema. Ettelugemine ei tohi aga olla peale surutud ning seda tuleb teha ilmekalt – mida ilmekam, seda suuremat huvi tekitab see lastes ise raamatuid lugema hakata. Samuti mõjutab laste lugemishuvi raamatu iseloom ning see, kas lastel lubatakse raamat ise valida. Lugemishuvi on ka oluline eeldus lugemisoskuse kujunemisel (Berg & Holm, 2011).

Maailm areneb väga kiires tempos. Seetõttu on vaja kaasajastada ka tegevusi. Nii on leitud mitmeid alternatiive ka lugemisele. Tänapäeva maailmas ei ole paberraamatust lugemine enam ainuke lugemisvõimalus. Samuti on palju interaktiivseid vahendeid lugema õppimiseks ning lapsed kasutavad neid meelsasti.

Koolieelse lasteasutuse tegevusnäitajate hulgas on välja toodud ka digilahenduste kasutamine õppetöös (Koolieelse lasteasutuse ... , 2016). Digivahendite kasutamine õppetöös muudab õppimise lapse jaoks huvitavamaks ning tekitab lapses suuremat emotsiooni kui tavapärase õppevahendi kasutamine (Soo, Kalmus, & Ainsaar, 2015). Ometi ei anna digivahendit kasutades lugemine seda emotsiooni, mis tekib paberraamatut lugedes. Lugedes ekraanilt, kipub lastel mõte liikuma eemale loetavast tekstist (Delgado & Salmeron, 2021). Lisaks on leitud, et lapsed mõistavad teksti paremini, kui nad loevad seda paberilt, mitte ekraanilt (Delgado & Salmeron, 2021). Uuringus, mis viidi läbi 2015. aastal Norras, leiti, et keskmiselt saadi digitaalses testis madalam tulemus kui paberil. Peaaegu kolmandik õpilastest said parema tulemuse paberilt lugedes ning ekraanilt lugemise tulemused olid halvemad (Støle, Mangel & Schwippert, 2020). Seetõttu tekib küsimus, kas raamatu asendamine digivahenditega on hea mõte ja kas lapsed eelistavad lugemist paber- või digiraamatust.

Lugemine ei pea laste jaoks tähendama ise lugemist. Ettelugemine annab võimaluse raamatute maailmaga tutvuda väikestel lastel, kes veel ise lugeda ei oska, kuid ka suuremad lapsed nadivad sageli ettelugemist. Väga populaarne on lastele õhtuti unejuttude lugemine. Unejuttudel on lapse arengus oluline roll, mõjutades tema mõtlemist ning ümbritseva maailma tajumist. Lapse vaimset arengut toetavad kõige enam loovad tegevused, mis võivad olla inspireeritud näiteks muinasjuttude kuulamisest. Muinasjuttude kuulamise põhjal on võimalus lapsel fantaseerida, näidelda ning panna end peategelase rolli ja mängida läbi erinevaid variante

sellest loost (Kikre, 2020). Pole aga teada, milliseid jutte lapsed ise kuulata eelistavad, kas eelistatud on traditsioonilised muinasjutud või kaasaegse sisuga lood.

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisprobleem oli, et pole teada, kui palju on lastel lugemisvalikutes kaasarääkimise võimalust ja kuidas või mil viisil neile etteloetavaid raamatuid kuulata meeldib. Autorile teadaolevalt ei ole seda ka uuritud.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada 6-7aastaste laste raamatueelistused ja arvamused ettelugemisest lasteaias ja kodus. Töö koosneb neljast peatükist. Esimeses peatükis antakse teoreetiline ülevaade ettelugemise mõjust lapsele ja lugemishuvi tekkimisest ning laste lugemiseelistustest. Teine peatükk kirjeldab uurimismetoodikat, kolmas peatükk tulemusi ja neljas peatükk sisaldab arutlust.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Ettelugemise positiivne mõju

Esmased lugemisoskused ning huvi raamatute vastu omandab laps tavaliselt juba eelkoolieas. Lasteaia ja vanemate koostööl on võimalik suunata lapsi lugema ning sellest huvituma juba lasteaias. Lapsevanema(te) rolli lugema õpetamisel ja raamatute juurde suunamisel peetakse peamiseks, kuid ka lasteaia poolne tugi on tähtis (Arm, 2014). Üheks heaks mooduseks, kuidas lapsi suunata lugema ning raamatutest huvituma, on neile raamatute ettelugemine. On leitud, et ettelugemine on suurim investeering lapse sõnavara ning kirjaoskuse arengusse (Taylor, Zubrick & Christensen, 2016).

Ettelugemine ning raamatud üldiselt õpetavad lapsele mõtlemisoskust. Näiteks muinasjuttude ettelugemist kuulates hakkab laps fantaseerima ja mõtlema ning seostama jutu sisu enda kogemustega (Männamaa & Marats, 2009). Ettelugemine peaks olema igapäevane tegevus, mille abil hiljem ilmestada kõnet ning mida lõimida mängudega. Mängudes saab laps väljendada loos kuulnud olukordi ning emotsioone. Läbi mängulise lähenemise saavad mäng ja rõõm lapse teejuhtideks lugemiseni (Nugin, 2018). Ettelugemise ajal kuuleb laps suulist kõnet, mitte sõna või lause kirjepilti ja ehitust. Lapse ettekujutus sellest, et suulise kõne lause ehk rääkimise lause võib erineda kirjaliku kõne ehk raamatu lausest, saab lapsel tekkida ainult ettelugemist kuulates (Padrik & Hallap, 2008). Mitu autorit (Sullivan, 2015, Nugin, 2018) on leidnud seose lapse sõnavara arengu ja lugemise vahel. Ettelugemine varases eas toetab sõnavara teket ning ka eneseväljenduse ja suulise kõne arengut (Nugin, 2018). Raamatute vahetu ettelugemise eelis digivahendite või televisiooni ees on võimalus arutleda ning rääkida, mis on väga oluline lapse kõne arengu seisukohast.

Niinberg, Metspalu ja Linnas (2009) on väitnud, et ettelugemise ja lapse tunnete arenemise vahel on seos ning laps võib emotsionaalses plaanis olla vähem arenenud, kui talle ette ei loeta. On täheldatud ka ettelugemise positiivset mõju kognitiivsete oskuste arengule. Kõige suuremat muutust märgati kuulamisoskuse arengus, kuid ettelugemine parandas üldiselt ka tähelepanu ja mälu (Batini, Bartolucci & Timpone, 2018).

Nugin on leidnud, et ettelugemist tuleb vaadelda kui terviklikku mudelit, mille osalised on raamat, laps ja täiskasvanu (Nugin, 2018). Selline mudel loob võimaluse kirjeldada suhteid

lapse ja raamatu ning lapse ja täiskasvanu vahel. Ettelugemine on lapsele väga oluline juba eelkoolieas, et vältida ja ennetada hilisemaid lugemisprobleeme (Nugin, 2018).

Berg ja Holm on oma Göteborgi ülikooli lõputöös leidnud, et igapäevane ettelugemine nii klassis, rühmas kui ka vabaajakeskustes stimuleerib lapsi ise lugema ning kirjutama. Samuti on välja toodud, et ettelugemine arendab ning toetab lapse hakkama saamist koolis ning lapse keelelist arengut (Berg & Holm, 2011).

Vajalik osa lapse lugemisoskuse ja lugemisharjumuste kujundamises on lugemishuvi, mille tekitajaks on lugemist saatev edutunne (Puik, 2005). Edutunnet saab õpilane tunda eakohaste ja talle meeldivate tekstide lugemisel. Karelli (2014) toel võib öelda, et keeleõpetuse peamiseks eesmärgiks ei ole lugemisoskuse kindlustamine, vaid ka lugemishuvi tekitamine (Karell, 2014). Lastele ette lugedes pannakse alus lapse huvile raamatute vastu, tekitatakse lugemishuvi ja soov ise lugema hakata. Lugemishuvi kujundamine algab eelkõige kodust. Holm ja Berg peavad selle kujunemisel määravaks ka vanemate hoiakuid ettelugemise ajal (Berg & Holm, 2011).

Seost lugemishuvi ning lugemisoskuse vahel on varasemalt uuritud ning leitud, et parema lugemisoskusega lastel on suurem huvi ja motivatsioon lugeda ka iseseisvalt kooli või lasteaia väliselt (Lepp, 2018). Eelnevalt kirjeldatust tulenevalt võib väita, et edasises koolitöös ja elus on lugemishuvil väga tähtis koht.

Samuti on oluline, et vanem, kes ette loeb, oleks ise ka sellest huvitatud, sest laps tunnetab vanema suhtumist ning see võib mõjutada lugemishuvi tekkimist. Mida ilmekamalt suudetakse lugeda lapsele ette juttu, seda suurem on tõenäosus, et lapsel tekib huvi ning positiivne emotsioon. Kogudes rohkelt positiivseid emotsioone, on suur võimalus, et lapsele hakkavad raamatud meeldima ning tal tekib huvi nende vastu (Berg & Holm, 2011).

Lapsevanemal on oluline roll lapse lugema suunamisel. Kui lapsevanem hakkab lapsele varakult raamatuid ette lugema, hakkab laps suurema tõenäosusega hiljem huvituma raamatutest ning huvi on püsiv ja pikaajaline. Samuti on tõestatud, et laps, kellele varajasest east saadik on ette loetud, hakkab ka ise raamatuid lugema (Niinberg, Metspalu ja Linnas, 2009). Sullivan on välja toonud, et varajane lapsepõlv on laste lugemisharjumuste arendamisel oluliseks perioodiks (Sullivan, 2015).

Kodus saab lapsevanem olla toeks ja abiks sobiva raamatu valimisel või ettelugemisel. Samuti saab vanem olla lapsele eeskujuks, näidates enda positiivset suhtumist lugemisse. Uuringud on leidnud seose, mis toetab seisukohta, et ühisel lugemisel kodus on lastele mitmeid eeliseid, alates nende keele- ja kirjaoskuse toetamisest kuni sotsiaalse ja emotsionaalse eelise edendamiseni (Levy *et al.*, 2018).

Lisaks kodus ettelugemisele saab seda teha ka lasteaias ja koolis. Härm (2020) on oma bakalaureusetöös uurinud lugemishuvi ning ettelugemise seost. Töös kasutas ta uurimismetodina tegevusuuringut ning tulemused tõestasid lugemishuvi ning ettelugemise seost. Härm on uuringu tulemusteks saanud, et lastel, kellele varem ei jäänud meelde loetud raamatu või teksti sisu, paranes tulemus peale uuringut märgatavalt. Uuringust selgub veel, et ka õpetaja ilmekas ettelugemine on üks tegur, mis suunab lapsi iseseisvalt lugema (Härm, 2020).

Järelikult on lugemishuvi tekitamine nii kodus, lasteaias kui ka koolis lapse arengule määrava tähtsusega.

1.2 Raamatuvaliku olulisus

Ettelugemisel on oluline osa ka etteloetaval kirjanduse sisul ning selle valimisel. Vähem tähtis pole ka see, kes valib teose, mida lugema hakatakse. Lastega läbi viidud uurimuste käigus on kogutud andmeid, et lapsed loeksid rohkem, kui nad saaksid valida raamatu, mis neile meeldib (Clarck & Foster, 2005).

Oluline on ka etteloetava raamatu sisu. PISA testi põhjal läbiviidud uuringust tuleb välja, et noored poisid eelistavad lugeda ajalehti ning koomikseid, samas kui tüdrukud suunavad oma tähelepanu pigem ilukirjanduse lugemisele. Uuringu tulemusena leiti seos loetava materjali ning hilisemate lugemistestide tulemuste vahel. Parema tulemuse said need noored, kes olid lugenud rohkem ilukirjandust (Jerrim & Moss, 2018). Lasteaialastele etteloetava kirjanduse valikute kohta käivatele küsimustele on vastanud lasteaiaõpetajad ja vanemad (Kaljo, 2017; Kikre, 2020), kuid mitte lapsed ise.

Tintso uurimusest selgus, et tihti on lastekirjanduse valijateks õpetajad ning nemad valivad lastele raamatuid eelkõige isikliku kogemuse, loogilise ülesehituse, illustratiivsete piltide ja eakohase sisu põhjal (Tintso, 2018). Samuti leidis Tintso, et õpetajad eelistavad raamatuid,

mis on neile juba tuttavad, ja seetõttu on tihti valikus vanem lastekirjandus ning uuem kirjandus jääb pigem lastel kodus avastamiseks (Tintso, 2018).

Eestis on ette loetava kirjanduse valiku teemat suhteliselt vähe uuritud, kuid välisriikide uuringutest on selgunud, et laste eelistused lugemismaterjalile ning võimalus valida ise loetav teos aitavad tõsta nende motivatsiooni lugeda. On leitud seos ka korraldatud lugemissessioonide positiivsest mõjust (Meganathan *et al.*, 2020). Lisaks on Meganathan jt (2020) leidnud, et lapse suunamine talle sobiva lugemismaterjali juurde aitab lugemishuvi soodustada.

Bogel (2011) on leidnud seose vanuse ja raamatuvaliku vahel. Uurimus näitas, et nooremad, 4-7-aastased lugejad lähtusid raamatuvalikul visuaalsest atraktiivsusest. Suurema tõenäosusega valisid nad raamatu, millel oli huvitav kaanekujundus või illustratsioonid sees. Vanemate, 7–16-aastaste uuritavate puhul olid autori nimi ja raamatututvustus olulisemad tegurid. Kõik uuringus osalenud lapsed märkisid ahvatlevate teguritena tegelaste järjepidevust, tuttavaid süžeele ja tuttavaid kirjutamisstiile. Mõned õpilased märkisid ka, et sarjaraamatute kättesaadavus mõjutas nende valikuid positiivselt (Bogel, 2011).

Bogeli uuringust selgub, et eelkooliealiste laste raamatuvalik sõltub suuresti raamatu välimusest (Bogel, 2011). Tintso uurimusest lähtuvalt valivad ette loetava raamatu õpetajad ning nende valiku määravad ka teised kriteeriumid (Tintso, 2018). Eelkooliealiste laste endi raamatueelistusi sisust lähtuvalt pole autorile teadaolevalt uuritud.

Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Lastele ettelugemise kohta on tehtud mitmeid uurimusi. Koolieelse vanusegrupi laste enda suhtumist lugemisse ega ettelugemisse pole autorile teadaolevalt uuritud, samuti pole uuritud nende raamatueelistusi.

Seega pole teada, kui palju on lastel lugemisvalikutes kaasarääkimise võimalust ja kuidas või mil viisil neile ette loetavaid raamatuid kuulata meeldib.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada 6-7aastaste laste raamatueelistused ja hinnangud ettelugemisele lasteaias ja kodus. Lähtuvalt töö eesmärgist on püstitatud neli uurimisküsimust:

1. Kui palju saavad lapsed ette loetavate teoste valikul kaasa rääkida?
2. Milliseid lugusid eelistavad lapsed kuulata?

3. Kas lapsed eelistavad kuulata tekste digivahenditest või täiskasvanud inimese otseses esituses?
4. Kas lapsed eelistavad jutte kuulata kodus või lasteaias?

2. Metoodika

2.1 Valim

Uuritavateks olid Tartu linna ühe lasteaiaühma 9 last vanuses 6-7 aastat.

Kasutati mugavusvalimit ehk uuringus osalesid need lapsed, kellega oli töö autoril lihtne kontakti saada ning kes olid sobivas vanusegrupis. Valimi leidmisel sai määravaks asjaolu, et autor töötab samas lasteaias ning on rühmaõpetaja selles rühmas. Enne uuringu läbiviimist pöördus autor kirjalikult lastevanemate poole, selgitades uurimistöö teemat ja eesmärgi ning küsis lapsevanema luba lapse uuringus osalemiseks (lisa 1).

2.2 Andmekogumine

Käesoleva bakalaureusetöö uuringu käigus koguti andmeid kvalitatiivselt, sest kvalitatiivne uuring on inimeste isikliku ja sotsiaalse kogemuse uurimiseks, kirjeldamiseks ja tõlgendamiseks sobiv meetod. Uuringu jooksul viidi läbi intervjuud lastega, kuna intervjuud võimaldavad lapsel vabalt väljendada oma arvamust ning uurijal avastada uusi aspekte uuritavas valdkonnas. Tegemist oli poolstruktureeritud intervjuudega, see tähendab seda, et vajadusel sai küsimuste järjekorda muuta ning esitada ka täpsustavaid küsimusi (Õunapuu, 2014). Intervjuu küsimuste koostamisel lähtuti bakalaureusetöö uurimisküsimustest. Igale uurimisküsimusele vastuse leidmiseks esitati intervjuus 4 küsimust. Põhiküsimusi oli kokku 20 ning täpsustavaid küsimusi 6 (lisa 2).

Enne intervjuude läbiviimist andis autor uuringus osalevate laste vanematele uuringut tutvustava lehe, milles tutvustati vanematele bakalaureusetöö teemat, eesmärgi ja protseduuri ning paluti nende kirjalikku nõusolekut lapse uuringus osalemiseks. Intervjuud viidi läbi lastele tuttavas keskkonnas ehk oma rühma teises ruumis. Intervjuud kestsid 3-7 minutit, intervjuude keskmine pikkus oli 5 minutit. Intervjuu alguses tutvustati intervjuueeritavale uurimuse eesmärgi. Samuti anti teada, kuidas on tagatud konfidentsiaalsus ehk siis bakalaureusetöös vastaja nime

ega muid intervjuus mainitud nimesid ei avaldata. Uurimuse eetilise tagamiseks paluti ka luba intervjuu salvestamiseks, millega olid kõik intervjuueeritavad nõus.

2.3 Andmeanalüüs

Lastega läbiviidud intervjuud salvestati telefoni abi ning hiljem transkribeeriti. Transkribeerimise lihtsustamiseks kasutati veebipõhist transkriptsiooni keskkonda (<http://bark.phon.ioc.ee/webtrans/>), kuhu laaditi üles helifailid ning kust saadi transkribeeritud teksti failid. Kõik failid tuli siiski üle vaadata ning kuulata ja muuta, kuna automaatne transkriptsioon ei olnud täpne ning mõned laused jäid väga segaseks ning arusaamatuks. Iga transkriptsiooni koostamine võttis aega keskmiselt 2 tundi. Transkribeeritud teksti maht on kokku 12 lehekülge. Kõige lühema intervjuu transkriptsiooni pikkus on 0,5 lehekülge ja kõige pikema intervjuu transkriptsiooni pikkus on 2,5 lehekülge. Keskmise intervjuu transkriptsiooni pikkus on 1,5 lehekülge. Pärast transkribeerimist hakati andmeid analüüsima. Andmeanalüüsiks kasutati kvalitatiivset sisuanalüüsi meetodit, mis keskendub sõnalistele andmetele. Uurimisprotsess oli induktiivse iseloomuga, see tähendab, et kogutud andmestiku põhjal tehakse üldistusi (Õunapuu, 2014). Andmete analüüsimisel toetuti ka asjakohasele kirjandusele. Andmete analüüsimiseks kodeeriti esmalt intervjuude tekst (lisa 3). Järgnevalt kodeeriti transkribeeritud tekstid. Kodeerimisel märgiti olulised lauseosad või fraasid ning anti neile nimetus. Sarnase nimega koodid jagati alamkategoriatesse ning seejärel peakategoriatesse (Kalmus, Masso & Linno, 2015). Kodeerimist teostati mitmel korral, et leida juurde veel olulisi mõtteid ning arvamusi, mis olid esialgu tähelepanuta jäänud. Samuti oli abiks ka kaaskodeerija, kes kodeeris kolme intervjuu transkriptsioone. Kodeerija ja kaaskodeerija võrdlesid kodeeritud tekste ning ja arutlesid kodeeringu üle ning mõnel juhul lisati arutelu tulemusena koode juurde. Kategoriseerimise tulemusel moodustus lõpuks 4 peakategoriat ja 7 alamkategoriat ning erinevaid koode oli kokku 45. Peakategoriate moodustamisel lähtuti uurimisküsimustest, see tähendab, et igale uurimisküsimusele vastab üks peakategooria. Alamkategoriad said moodustatud küsimuste ja vastuste põhjal, millele lapsed ei vastanud jah/ei ning mida nad oskasid põhjendada või seletada.

3. Tulemused

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada 6-7aastaste laste raamatueelistused ja arvamused ettelugemisest lasteaias ja kodus. Uurimisküsimustele vastuse saamiseks viidi lastega läbi poolstruktureeritud intervjuud, et teada saada nende arvamused ja ootused ettelugemisele kodus ja lasteaias ning selgitada välja, kas ja kui palju saavad lapsed kaasa rääkida ettelooetavate raamatute valikul. Eesmärgi saavutamiseks tehtud intervjuudest moodustus analüüsi käigus 4 põhikategooriat:

1. kaasarääkimise võimalus;
2. laste raamatueelistused;
3. digivahendite kasutamine ja võimalik eelistus;
4. kuulamiskoha eelistus.

Töö käigus moodustusid järgmised alamkategooriad:

1. raamatupoe/raamatukogu külastamine;
2. ettelugemise aeg;
3. laste lemmikraamat;
4. ise lugemine;
5. päris oma raamat;
6. huvitav raamat
7. igav raamat.

Tulemused esitatakse kategooriate kaupa ning ilmestamiseks ja tõesuse kinnitamiseks kasutatakse tsitaate intervjuudest. Tsitaate on vähesel määral toimetatud, et säilitada arusaadavus, need on märgitud kaldkirjas ning vahelt välja võetud koht on asendatud ümarsulgudega, mille sees on kolm punkti. Alamkategooriate tulemused esitatakse vastava peakategooria all.

Kaasarääkimise võimalus

Intervjuudest lastega tuli välja, et ettelooetava teose valik sõltub tihti ettelugemise kohast . Kaks last ütlesid, et ettelooetava raamatu saavad alati valida nemad või siis õde-vend. Kahe lapse jutust tuli välja, et vahepeal saavad valida lapsed ning vahel valib raamatu täiskasvanu. Kolmel

intervjueeritud lapsel valib loetava raamatu kodus ette lugev täiskasvanu, kas siis ema või isa. Lisaks tuli välja, et uuritavatest lastest kahele ei loeta üldse kodus ette.

L3: Põhiliselt valin raamatu mina, vahepeal emme ka.

L2: Mulle ei loeta kodus ette, ma magan emmega koos.

L1: Issi valib. (...) Tähendab vahepeal valib issi aga tavaliselt valib laps. Mina või venna.

Küsimusele lasteaias ettelugemise kohta vastati aga pigem ühtselt. Viis last üheksast tõid välja, et lasteaias valib etteloetava raamatu üldiselt õpetaja. Kolm last tõid välja, et vahepeal saavad lapsed rääkida kaasa raamatu valimisel ning otsustada, millist raamatut lugema hakatakse, või tuua kodust oma raamatu, mida sel juhul õpetaja ette loeb.

L2: Siin loeb õpetaja X aga ainult vahepeal loetakse.

Intervjueerija: Aga kui lasteaias loetakse raamatut, kes siis valib raamatu?- *L9: Õpetaja X, Y või Z.*

L8: Vahepeal loeb õpetaja lasteaias seda raamatut ka, mis ma kaasa olen toonud. Ükskord ma tõin karuraamatu ja siis ta luges seda.

Mitme lapse vastustest tuli välja, et nad on käinud vanemaga kas raamatupoes ja/või raamatukogus. Tihti said lapsed valida ka endale sealt raamatu, mida koju kaasa võtta või mis neile osteti. Laste vastustest võib järeldada, et lastega käiakse pigem raamatukogus ning vahel võetakse ka sealt kaasa mõni raamat. Sagedasem on lihtsalt raamatute vaatamine. Raamatupoes käimine tuli välja kahe lapse vastusest ning lapsed vastasid, et mõnel korral on neile ka raamat ostetud.

Laste raamatueelistused

Intervjuudes osalenud laste raamatueelistused on väga laialdased. On neid, kes soovivad üldjuhul vaadata-lugeda raamatuid, mis sisaldavad rohkesti pilte ning pigem vähem juttu, ning on neid, kes soovivad täpselt vastupidist. Raamatute valik ja eelistus oli pildi- ja puslerraamatutest pikkade tekstidega ja täiesti ilma piltideta raamatuteni välja. Üldjoontes need, kes soovivad rohkem juttu

ning vähem pilte, on need, kes soovivad juba ise lugeda või teevad seda. Üks laps tõi konkreetselt välja, et eelistab raamatuid, kus on trükitähed, et neid ise lugeda.

L7: Raamatus peavad olema pildid ja trükitähed, et ma saaks ise lugeda. Mul on kodus juba kolm sellist raamatut.

Sellest tulenevalt moodustus alamkategooria, mis käsitleb lapse enda isikliku raamatu omamist. Intervjueeritud lastest neli vastasid, et neil on päris oma raamat. Raamatutena mainiti ära „Sipsik“ ja „Dino“. Üks vastanud lastest ei osanud raamatu nime nimetada ning teine nimetas peategelase nime (McQueen). Mõni laps oli ebakindel ning ei teadnud täpselt, kas tal on oma isiklik raamat või milline see on.

Lapsed, kellel on olemas oma isiklik raamat, oskasid ka rohkem kirjeldada ja põhjendada, milline on üks neile meeldiv (ja milline ebameeldiv) raamat. Tihti kirjeldasid lapsed oma isiklikku raamatut, kuid oli lapsi, kellel isiklik raamat puudus, kuid kes oskasid täpselt kirjeldada oma lemmikraamatut. Autori jaoks huvitava raamatuna mainis üks laps ära „Röövlitütar Ronja“. Raamat ei ole suunatud eelkooliealistele, kuid oli väga huvitav kuulata, kuidas laps seletas, miks talle see raamat meeldib.

L4: Tüdruk elab metsas ja ta läheb üksinda seiklema ja temaga juhtub igasugu asju seal.

Samuti tõi üks laps välja seeria raamatutest, mis on õpetliku eesmärgiga ning meeldivad talle raamatu põhitegelase järgi.

L3: Jäneseraamatud, meil on neid kolm tükki. „Kaspar õpib häid kombeid“, „Kaspar saab väikese õe“ ja „Kaspar ei korista enda asju“.

Suurem osa lastest soovis lihtsalt, et raamat oleks tore ja naljakas. Seda mainisid viis last üheksast. Tüdrukud, kes vastasid, mainisid, et ettelooetavas teoses võiks olla tegelaseks tüdruk. Üks laps mainis, et teda huvitab raamat, kus on seiklusi ja põnevust. Samas üks laps soovis kuulda jutte just teadusraamatutest, millest annab midagi ka õppida.

Digivahendite kasutamine ja võimalik eelistus

Digivahendite kasutamine ettelugemiseks on uuritud laste seas pigem ebapopulaarne. Neli last mainis intervjuus, et nad on kuulnud või kuulanud juttu plaadi pealt üks või kaks korda.

L4: Üks kord kuulasin punamütsikest.

L3: Plaadi pealt olen mõnda kuulanud, siin (lasteaias) olen ma kuulanud raadiot.

Lapsed siiski eelistavad, et raamatut loeks inimene. Kõik lapsed ütlesid, et neile meeldib, kui loeb ette päris inimene. Üks laps mainis, et temale meeldivad mõlemad variandid, nii kuulamine plaadi pealt kui ka inimese ettelugemine.

L3: Nii, et keegi loeb meeldib rohkem.

L4: Päris inimene.

L5: Mõlemad meeldivad mulle.

L6: Siis kui inimene ise loeb.

Ükski laps ei maininud, et tal lastakse raamatut kuulata läbi digivahendi (telefoni või arvuti). Ainsa tehnoloogilise vahendi kasutamisenäiti plaadi pealt kuulamist. Samuti tuli välja, et lapsed eelistavad, et neile loetaks just paberraamatut, mitte e-raamatut ega tekste digivahendist.

L2: Paberraamatu lugemine meeldib rohkem, sealt saab pilte ka vaadata.

Intervjuude tulemusena saab väita, et lastele meeldib siiski kuulata jutte inimese otseses esituses ning digivahendid ei ole ettelugemisel populaarne variant.

Kuulamiskoha eelistus

Ettelugemise kuulamiskoha eelistuses jäi vastajate arvamustest juhtima lasteaias lugemine. Neljale lapsele meeldis ettelugemine rohkem lasteaias. Põhjuseid toodi välja erinevaid: näiteks et lasteaias on huvitavamad raamatud ja tõmmatakse kardinad ette. Lisaks toodi välja põhjusena ka konkreetne raamat, mida lasteaias loetakse, ja see meeldib. Põhjendustena toodi lisaks veel välja, et lasteaias loetakse rohkem ja tihedamini kui kodus ning see on positiivse emotsiooni tekitaja.

L2: Lasteaias loetakse rohkem ja sellepärast meeldib siin rohkem.

L9: Siin on rohkem huvitavaid raamatuid.

L7: Sest siin on „Vahtramäe Emil“

Intervjuude põhjal on kaks last, kellele meeldib kuulata lugemist mõlemas kohas. Kaks last vastasid, et neile meeldib nii kodus kui ka lasteaias kuulata ning selget eelistust neil tekkinud pole.

L5: Lasteaias ja kodus mõlemas. Lasteaias on teised raamatud kui kodus aga kodus saan ma ise valida.

Kodus lugemist eelistas üks kolmandik vastanutest. Põhjendusi kodus kuulamise eelistamisele oli mitmeid.

L1: Mulle ei meeldi sellepärast siin, et siis peab toolil istuma aga kodus on pehme diivan.

L4: Sest kodus loetakse pikemalt ja ei jäeta pooleli poole jutu pealt.

Ettelugemise aja suhtes oli laste vastustest näha ühtsust. Lasteaias loeti pigem lõunaajal muinasjutte ehk unejuttu ning kodus lugemised oli sagedasemad õhtusel ajal. Kaks last neist, kellele loetakse kodus ette, ütlesid, et ka lõuna ajal loetakse vahepeal.

L7: Kodus loetakse muinasjuttu õhtul, lasteaias päeval. Emili jutt on pikem kui see mis kodus loetakse.

4. Arutelu

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli välja selgitada 6-7aastaste laste raamatueelistused ja arvamused ettelugemise kohta lasteaias ja kodus. Eesmärgist lähtuvalt püstitati neli uurimisküsimust, mis võeti aluseks ka intervjuu küsimuste koostamisel.

Esimese uurimisküsimusega sooviti teada saada, kui palju saavad lapsed ettelooetavate teoste valikul kaasa rääkida. Selgus, et lapse võimalus valida ise ettelooetav raamat sõltub ettelugemise kohast. Suurem võimalus valida ettelooetav raamat on lastel kodus, kus ette loeb lapsevanem. Ühiselt raamatuid uudistades peab vanem soosima lapse aktiivsust – lasta lapsel valida ise meeldiv raamat, küsida küsimusi piltide kohta jne, kuni laps tunneb end tegevuse ajal mugavalt ja ta tahab seda veel teha (Arm, 2014). Läbiviidud uuringust selgus, et mõnele lapsele ei loeta kodus üldse ette.

Lasteaias, kus lugejaks on õpetaja, on tavaliselt loetava raamatu valijaks õpetaja. Intervjuudest selgus, et siiski ainult õpetaja lasteaias loetavaid teoseid ei vali, kuigi enamikel kordadest see nii on. Lasteaias tekib siiski ka olukordi, kus valijaks on lapsed või osutub loetavaks teoseks lapse poolt lasteaeda toodud raamat. Tintso uurimusest selgus, et tihti on lastekirjanduse valijateks õpetajad ning nemad valivad lastele raamatuid eelkõige isikliku kogemuse, loogilise ülesehituse, illustratiivsete piltide ja eakohase sisu põhjal (Tintso, 2018). Seega võib öelda, et lastel on võimalus kaasa rääkida ettelooetavate teoste valikul pigem rohkem kui vähem ning laste arvamust ja soove arvestatakse ettelooetavate teoste valikul nii kodus kui ka lasteaias.

Teise uurimisküsimusega sooviti laste käest teada saada, milliseid lugusid nad eelistavad kuulata. Peaaegu kõik intervjuueeritavad tõid välja, et kuulatavad teosed peaksid olema rõõmsad, toredad või seikluslikud. Sarnasele järeldusele jõudis oma töös ka Kopõtin, kes uuris lugemishuvi toetamist muinasjuttude kaudu ja kus lapsed väitsid, et loetav muinasjutt peab olema vahva ja äge (Kopõtin, 2019). Oluliseks peeti ka ettelooetavate teoste sisu. Uuringus osalenud tüdrukute jaoks oli oluline, et jutt oleks tore ja vahva ning et seal oleks sees tegelasena tüdruk. Poisse köitis loo juures pigem põnevus ja seiklus. Ka Jerrim ja Moss leidsid oma uuringus erinevusi poiste ja tüdrukute lugemiseelistustes. Nemad leidsid, et poisid eelistasid kergemat kirjandust, nagu koomiksid ja ajalehed ning tüdrukud lugesid heameelega ilukirjandust

(Jerrim & Moss, 2018). Sarnasele tulemusele on jõudnud ka Maynard(2011) oma uurimuses, kus ta leidis seose lapse soo ja lugemishuvi vahel (Maynard, 2011).

Kolmanda uurimisküsimusega taheti välja selgitada, kas lapsed eelistavad kuulata tekste digivahenditest või täiskasvanud inimese otseses esituses. Selgus, et enamus selle rühma lapsi eelistavad kuulata ettelugemist otse inimeselt, mitte kuulata seda mõnest seadmest. Varasemalt on leitud, et digivahendit kasutades ei saavutata seda sama tunnet ja emotsiooni kui paberraamatut lugedes (Delgado & Salmeron, 2021). Sellest võib järeldada, et kuigi digivahendid suudavad asendada või lihtsustada igapäeva elutegevusi, siis ettelugemist lastele see meeldivamaks ei tee. Digivahendite kasutamine lugude jutustamiseks ja kuulamiseks ei ole selle rühma laste jaoks atraktiivne ning pigem on ebapopulaarne. Uuringus osalejate seas oli ka lapsi, kellel ei olnud eelistust, kas ette loeb inimene või tuleb see digivahendist. Uuringust tuli välja, et mõni laps on kuulanud mõned korrad juttu ka plaadi pealt, kuid kordagi pole keegi kuulanud seda, kasutades nutiseadmeid nagu telefon või arvuti. Samuti mainisid lapsed ära, et otse lugemist eelistakse samuti paberraamatust. Paberraamatu positiivse küljena mainiti seal olevaid pilte, mida on võimalik lugemise ajal vaadata. Ka varasemad uurimused on leidnud, et lapsed mõistavad teksti paremini, kui nad loevad seda paberilt, mitte ekraanilt (Delgado & Salmeron, 2021). Sarnasele tulemusele on jõutud ka Norras 2015 aastal toimunud uuringus, kus lapsed said paremaid tulemusi paberilt lugedes (Støle, Mangen & Schwippert, 2020). Seega saab järeldada, et digivahendid ei ole kõigis valdkondades just eelistatud vahendid.

Neljanda uurimisküsimusega sooviti teada saada laste eelistused ettelugemise kuulamiskohale ehk kas lapsed eelistavad kuulata jutte kodus või lasteaias. Kuulamiskoha eelistuses jäi vastajate arvamustest juhtima lasteaias lugemine. Enamusele meeldis ettelugemine rohkem lasteaias. Lapsed põhjendasid oma vastuseid erinevate argumentidega, kuid mõjuvaim oli, et lasteaias loetakse rohkem ja pikemaid jutte. Samuti toodi välja, et lasteaias on põnevamad raamatud kui kodus ja seal lugedes ei jäeta juttu pooleli. Kui kõrvutada seda Tintso uurimusest leitud tulemustega, millest selgus, et õpetajad valivad lastele raamatuid eelkõige isikliku kogemuse, loogilise ülesehituse, illustratiivsete piltide ja eakohase sisu põhjal (Tintso, 2018), võib järeldada, et õpetajatel on olemas vajalikud kompetentsid ja teadmised leidmaks lastele sobilikku ja huvitavat kirjandust ettelugemiseks.

Ühele kolmandikule vastajatest meeldib kuulata ettelugemist kodus. Selle plussidena toodi välja oma voodi ning mugavam kuulamise koht. Lastele meeldib istuda pehmel diivanil või lesida oma voodis ja kuulata juttu, mitte istuda lasteaias toolil. Tähelepanuväärne on, et ükski laps ei maininud, et lasteaias voodis kuulamine võiks olla samal tasemel nagu kodus voodist loo kuulamine. Tingimused on küll sarnased, kuid järelikult on siiski mingi faktor või aspekt, mis muudab koduse kuulamise mõnusamaks. Uuringust selgus, et on lapsi, kelle jaoks kuulamiskoht ei oma tähtsust. Neile meeldib ettelugemist kuulata nii lasteaias kui ka kodus. Põhjendustena toodi näiteks välja kodu ja lasteaia raamatute erinemist ning raamatute valimise võimalust, viimast siiski pigem koduse lugemise plussina. Laste eelistus kuulata ettelugemist rohkem lasteaias võib olla seotud asjaoluga, et on lapsi, kellele kodus ei loeta. Seega on lasteaial selles osas kompenseeriv roll - teha tagasi see, mis kodust lapsele vajaka jääb.

Käesoleva bakalaureusetöö praktiliseks väärtuseks võib pidada läbiviidud uurimuse käigus saadud teadmisi 6–7 aastaste laste arvamustest ettelugemisele ja nende eelistusi loetavatele teostele ja lugemise viisile. Bakalaureusetöös läbi viidud uurimuse tulemustest võiks kasu olla lasteaiaõpetajatel ning lapsevanematel, kes saaksid teada rohkem laste eelistusi ning arvamusi ettelugemisele ning võib-olla saaksid selle abil muuta enda rühmas või kodus ettelugemise rohkem lapsekeskseks või lapsele meeldivamaks.

Töö autor sai väga hea kogemuse intervjuude läbiviimise, kvalitatiivse uurimuse läbiviimise ja andmeanalüüsi teostamise kohta. Töö kitsaskohaks võib pidada autori intervjuude läbiviimise ja koostamise kogemuse puudumist ning vähest uurimiskogemust. Kõik lapsed ja rühmad on erinevad, seega võib mõnes teises rühmas tehtav uuring tuua välja hoopis teised tulemused. Seega ei saa ka käesoleva töö põhjal teha laialdasemaid üldistusi. Sellest tulenevalt oli ettevalmistus intervjuude läbiviimiseks nõrk ning ka suunavate küsimuste esitamine ei toiminud alati nii, nagu autor oleks soovinud. Seetõttu võiks edasistes uuringutes keskenduda näiteks konkreetsete žanrite või ettelugemise meetodite uurimisele ning leida seoseid, mis kinnitaks tugevamalt ettelugemise ja lugemishuvi tekkimise seost.

Tänuõnad

Töö autor tänab lasteaia juhtkonda toetava suhtumise eest üliõpilase uurimistöösse, andes loa küsitluse läbiviimiseks. Autori suurimad tänuõnad lähevad lastevanematele, kes andsid nõusoleku enda lapse uuringus osalemiseks, ning toredatele lasteaiarühma lastele, kes osalesid uurimistöös. Töö autor tänab juhendajat Ilona Võiku, kes nõustas ja toetas autorit töö kirjutamise protsessi jooksul. Suureks abiks ja toeks olid ka autori lähedased, kes kogu töö koostamise protsessi vältel toetasid ja aitasid autorit.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kasutatud kirjandus

Arm, H. (2014). *Vanemate roll lapse lugema õpetamisel ja suunamisel raamatute juurde*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool

Batini, F., Bartolucci, M., & Timpone, A. (2018). The effects of reading aloud in the primary school. *Psychology and education*, 55(1-2), 111-122.

Berg, S., & Holm, E. (2011). *Högläsning för yngre barns språkutveckling*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Göteborgs Universitet

Bogel, G. (2011). Choosing the right book: Factors that affect children's Reading. *Evidence Based Library and Information Practice*, 6(1).

Clark, C., & Foster, A. (2005). Children's and Young People's Reading Habits and Preferences: The Who, What, Why, Where and When. *National Literacy Trust*.

Delgado, P., & Salmeron, L. (2021). The inattentive on-screen reading: Reading meedium affects attention and reading comprehension under time pressure. *Learning and Instruction*, 71.

Härm, K. (2020). *Ettelugemise mõju kuulamisoskuse arendamisel ja iseseisva lugemishuvi tekitamisel 2. klassi õpilaste näitel*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool

Kaljo, L. (2017). *Eesti lastekirjanduse kasutamine kahe Kohtla-Järve lasteaia näitel*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikooli Narva Kolledž

Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. K. Rootalu, (Toim). Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas. Kasutatud aadressil <http://samm.ut.ee/kvalitatiivne-sisuanalyys>

Kikre, I. (2020). *Lapsevanemate arvamus muinasjuttude ettelugemise tähtsusest koolieelses eas Põhja-Sakala valla lasteasutuste lapsevanemate näitel*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.

Koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide, kutseõppeasutuste ja täienduskoolitusasutuste tegevusnäitajad (2016). Riigi Teataja I 2016, 19.05.2016, 12.

Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/119052016012>

Lepp, K.L. (2018). *1.–3. klassi õpilaste lugemisharjumused, lugemishuvi ning hoiakud lastekirjanduse lugemise suhtes ühe haapsalu linna kooli näitel*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool

Levy, R., Hall, M., & Preece, J. (2018). Examining the links between parents' relationships with reading and shared reading with their pre-school children. *International Journal of Educational Psychology*, 7(2), 123-150.

Maynard, S. (2011). Children's reading habits and attitudes. Libraries and society: Role, responsibility and future in an age of change. Chandos Publishing, 219-234.

Meganathan, P., Thai, Y. N., Paramasivam, S., & Jalaluddin, I. (2020). Reading preference and reactions towards different types of post-reading activities among Tamil primary school students. *Journal of Language and Communication (JLC)*, 7(2), 701-720.

Männamaa, M., & Marats, I. (2009). Lapse üldoskuste areng. Kulderknup, E. (Toim). Üldoskuste areng koolieelses eas (lk 5-43). Tartu: Kirjastus Studium.

Niinberg, T., Metspalu, A., & Linnas, M. (2009). Muinasjutt lapse arendaja ning lohutajana. Tartu: Atlex

Nugin, K. (2018). Keel ja kõne: Ettelugemise olulisus eelkoolieas. Nugin, K., Õun, T. (Koost.), Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias (lk 211-213). Tartu: Atlex.

Padrik, M., & Hallap, M. (2008). Keel ja kõne: Kuulamine ja kõnelemine, lugemine ja kirjutamine. Ettevalmistus lugemiseks ja kirjutamiseks. Kikas, E. (Toim), Õppimine ja õpetamine koolieelses eas (lk 292-299). Tartu: TÜ Kirjastus.

Puik, T. (2005). Õpilaste lugemisoskus kui probleem. M. Kadakas (Koost), Eesti keele ja kirjanduse õpetamisest koolis (lk 31–37). Tallinn: ARGO.

Soo, K., Kalmus, V., & Ainsaar, M. (2015). Eesti õpetajate roll laste internetikasutuse sotsiaalses vahendamises. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri*, 3(2), 156–185.

Støle, H., Mangen, A., & Schwippert, K. (2020). Assessing children's reading comprehension on paper and screen: A mode-effect study. *Computers & Education*, 151, 103861.

Sullivan, A. (2015). The life-long benefits of reading for pleasure. *The School Librarian*, 63(1), 5.

Sullivan, A., & Brown, M. (2015). Reading for pleasure and progress in vocabulary and mathematics. *British Educational Research Journal*, 41(6), 971-991.

Taylor, C. L., Zubrick, S. R., & Christensen, D. (2016). Barriers to Parent–Child Book Reading in Early Childhood. *International Journal of Early Childhood*, 48(3), 295-309

Tintso, E.S. (2018). Lasteraamatute valimine ja kasutamine 5-6 aastaste lasteaialaste lugemishuvi äratamiseks lasteaiaõpetajate arvamuste näitel. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool

Uusen, A. (2010). Reading activeness and reading preferences of the 6th grade students of basic school in Estonia. *Problems of Education in the 21st Century*, 20, 135.

Õunapuu, L. (2014). Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes. Tartu: Tartu Ülikool.

Lisa 1 Lapsevanema nõusolek

Lugupeetud lapsevanem!

Olen Tartu Ülikooli koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava 3.kursuse tudeng Angela Käärik ja oma lõputöös uurin 6-7aastaste laste raamatueelistused ja hinnangud ettelugemisele lasteaias ja kodus. Sellest lähtuvalt sooviksin intervjuuerida Teie last ning kasutada saadud andmeid oma lõputöös. Lõputöös esitatavad andmed on konfidentsiaalsed ning teada ainult töö autorile.

Kogutavate andmete eesmärk on teada saada, kas lastel on raamatueelistusi ning kas neile on oluline, kus neile etteloetakse. Soovi korral olen valmis jagama saadud tulemusi ka Teile.

Küsimuste korral olete oodatud võtma ühendust meili teel angelakaarik@gmail.com

Palun täidetud vormi tagasi hiljemalt 4. veebruariks.

Aitäh

Minaluban enda last
intervjuuerida ja saadud andmeid kasutada Angela Kääriku lõputöös. Olen teadlik, et kõik
andmed on konfidentsiaalsed ning hilisemalt on mul võimalus tutvuda tööga.

.....

Allkiri

.....

Kuupäev

Lisa 2 Intervjuu küsimused

1. Kas sul on kodus raamatuid?
2. Kas sulle loetakse kodus raamatuid?
3. Kes tavaliselt sulle raamatut loeb?
4. Millal loetakse sulle kõige rohkem raamatut- hommikul, päeval, õhtul?
5. Kes valib raamatu mida loetakse?
6. Kui tihti saad sina valida raamatu?
7. Kas sul on päris oma raamat?
8. Mis raamat see on ja kas sulle meeldib see?
9. (Kas sa oled käinud kunagi raamatukogus?)- Millal sa käisid/külastasid viimati raamatukogus?/ Oled sa käinud raamatukogus?
10. (Kas sa oled käinud kunagi raamatupoes?)- Oled sa käinud raamatupoes?/Millal sa viimati külastasid/käisid raamatupoes?
11. Millised raamatud sulle meeldivad?
12. Oled sa kuulanud või vaadanud raamatut? (Kas sa oled kunagi ka vaadanud/kuulanud raamatut?) videoraamat/audioraamat
13. Kas sa ise loed juba raamatuid?
14. Kas sulle meeldib lasteaias kuulata raamatute ettelugemist?
15. Kas sa oled kunagi lugenud raamatut digivahendist(tahvel, telefon, arvuti, e-luger)?
16. Kas sulle meeldib pigem kuulata lugu kellegi otseses lugemises või juba lindistatud lugu?
17. Kas sul on lemmikraamat?
18. Kas sul on lemmikraamat, mida sulle meeldib kuulata?
19. Kus meeldib sulle rohkem ettelugemist kuulata, kas lasteaias või kodus? Miks?
20. Räägi mulle oma lemmikraamatust/lemmikloost.
21. Milline on sinu jaoks igav raamat?
22. Millised raamatud sulle ei meeldi?

Lisa 3 Väljavõtte transkriptsioonist

A: Kas sul on kodus raamatuid?

L: ja on

A: Ja kas sulle ka kodus loetakse ka neid raamatuid?

L: Issi loeb enda raamatuid mulle kui ma magama lähen

A: Kas sulle meeldib siin, kui me lasteaiast sulle loeme?

L: Ja

A: Aga kui me loeme seda muul ajal, näiteks mitte lõuna ajal, vaid vaata, kui vahepeal hommikupoole oleme lugenud või õhtupoole kas, siis ka meeldib?

L: Jah.

A: Aga kas, kus sulle meeldib rohkem kuulata kui ette loetakse, kas lasteaias või kodus?

L: Lasteaias ja kodus mõlemas

A: Aga kui sul kodus raamatut loetakse? Kes valib selle, mis raamatut loetakse?

L: Issi Ja mina vahepeal valin õhtul mcqueeni raamatu

A: Aga kui me siin lasteaias loeme, siis kes raamatu tavaliselt valib?

L: Õpetaja

A: Mis su lemmikraamat kodus on?

L: Dino raamat, kus on vähem lehti ja McQueen

L: Selle olen ma täiesti läbi lugenud ise.

A: Kas sa kunagi sellises kohas nagu raamatukogu oled käinud?

L: Ei ole

A: Kas näiteks oled raamatupoes käinud kunagi?

L: ei ole

A: Kas sa tead, kas sul on päris mõni oma raamat?

L: Dino ja mcqueen

A: Kas see raamat meeldib sulle ja miks ta meeldib sulle?

L: Sest seal on liiga palju lehti ja mõned lehed.

L: Sellel on viies osa ka, see on matu lood.

A: Millal sulle kõige rohkem loetakse raamatuid, kas hommikul lõuna ajal või õhtul?

L: Ühelgi mitte või siis pigem lõuna ajal

A: Aga millised raamatud sulle üldse meeldivad?

L: Dino ja mcqueen. Dinol on üks kass ja puu mis kõnnib.

A: Mis peab sulama ühes raamatus sellist, et see sulle meeldiks, mis seal olema peaks kindlasti?

L: Pildid peavad olema, mulle meeldib neid vaadata ka.

A: Aga kas sulle sellised ka meeldivad kus pilte on vähe ja juttu palju?

L: jah

A: Aga millest seal raamatus siis juttu peaks olema, et sulle see raamat meeldiks?

L: See Dinol raamat räägib sellest, kuidas puu läks jalutama. Imelik. Ja ma ei tea kes selle tegi

A: Milline on sinu jaoks väga igav raamat?

L: selline kus üldse pilte ei ole.

A: Kas sa vahepeal kuulad raamatuid plaadi pealt või arvutist ka?

L: Mulle on pandud plaadi pealt küll jah

A: Kas sulle meeldib see?

L: Jah mulle väga meeldib see.

L: Mõlemad meeldivad.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Angela Käärik (26.07.1998)

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose 6-7 AASTASTE LASTE RAAMATUEELISTUSED JA ARVAMUSED ETTELUGEMISELE KODUS JA LASTEAIAS ÜHE LASTEAIARÜHMA NÄITEL, mille juhendaja on Ilona Võik,

1.1 reprodutseerimiseks säilitamiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil. Sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2 üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu. Sealhulgas digitaalarhiivi Dspace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikule intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 21. mail 2022